

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

١٣٢٤

دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده مهندسی هسته‌ای

مدل‌سازی حادثه‌ی شکست کوچک (SB-LOCA) در یک نیروگاه VVER-1000 با
استفاده از کد RELAP5

پایان نامه کارشناسی ارشد مهندسی هسته‌ای
گرایش مهندسی راکتور

دانشجو: معصومه دلاور

اسانید راهنما:

۱۳۸۸/۱۱/۶ - دکتر احمد رضا ذوالفقاری
دکتر جلیل جعفری

مجزاً از مجموعات مقاله‌های علمی پژوهش
تحصیلی ملک

۱۳۸۸

پس از حمد و سپاس الهی، از جناب آقای دکتر جعفری که در طول مدت کار بر روی این پروژه از راهنمایی‌های ارزنده‌شان بسیار بهره جستم، بی‌پایان سپاسگزارم. هم‌چنین بر خود لازم می‌دانم از جناب آقای دکتر ضرغامی، جناب آقای مهندس طالبی و جناب آقای مهندس راجی که کمک‌های فکریشان راهگشای مسائل و مشکلاتم بود و هم‌چنین جناب آقای دکتر ذوالفقاری که زحمت راهنمایی این کار را بر عهده داشتند تشکر و قدردانی کنم.

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات،
ابتكارات و نوآوریهای ناشی از تحقیق موضوع
این پایان نامه متعلق به دانشگاه شهید بهشتی
می باشد.

به نام خدا

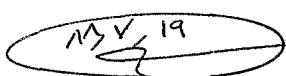
نام و نام خانوادگی: مخصوصه دلور
عنوان پایان نامه: مدل سازی حاره ای سلسیت کوچک در یک نیروداه ۱۰۰۰-۷۷۷۶۵ دانشمند از در ۲۰۱۴

استاد/اساتید راهنمای: دکتر احمد رضا ذوالفقاری، دستیار حبیبی

اینجانب مخصوصه دلور تهیه کننده پایان نامه کارشناسی ارشد/دکتری حاضر خود را ملزم به حفظ امانت داری و قدردانی از خدمات سایر محققین و نویسنندگان بنا بر قانون Copyright می دانم. بدین وسیله اعلام می نمایم که مسئولیت کلیه مطالب درج شده با اینجانب می باشد و در صورت استفاده از اشکال، جداول، و مطالب سایر منابع، بلا فاصله مرجع آن ذکر شده و سایر مطالب از کار تحقیقاتی اینجانب استخراج گشته است و امانتداری را به صورت کامل رعایت نموده ام. در صورتی که خلاف این مطلب ثابت شود، مسئولیت کلیه عواقب قانونی با شخص اینجانب می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: مخصوصه دلور

امضاء و تاریخ:

۱۹/۷/۱۴

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم
به پاس خستگی‌ها و از خودگذشتگی‌هایشان

و

همسر مهربانم
به پاس همراهی‌ها و صبوری‌هایش

فهرست عناوین

صفحه	عنوان
۳	۱. معرفی سیستم‌ها و عملکرد نیروگاه‌های VVER-1000
۳	۱-۱ کلیاتی راجع به نیروگاه
۰	۲-۱ سیستم‌های نیروگاه
۶	۱-۲-۱ راکتور
۹	۲-۲-۱ پمپ‌های گردشی اصلی
۱۰	۱-۲-۲ سیستم جبران کننده فشار مدار اول
۱۳	۱-۲-۳ مولد بخار
۱۵	۱-۲-۴ خطوط اصلی لوله
۱۵	۱-۲-۵ سیستم کنترل حجم و شیمی مدار اول
۱۷	۱-۲-۶ مدار ثانویه
۱۸	۱-۲-۷ سیستم کنترل و حفاظت راکتور
۱۹	۱-۲-۸-۱ سیستم میله‌های کنترل
۲۱	۱-۲-۸-۲ سیستم تنظیم برن
۲۱	۱-۲-۸-۳ سیستم نمایشگر شار نوترون
۲۲	۱-۲-۸-۴ ابزار داخل قلب
۲۳	۱-۲-۸-۵ عملکرد سیستم حفاظت و کنترل
۲۷	۱-۲-۹ سیستم‌های ایمنی
۲۷	۱-۹-۲-۱ سیستم برداشت حرارت پس‌ماند و اضطراری
۲۹	۱-۹-۲-۲ سیستم برداشت حرارت قلب در حالت خاموش
۳۱	۱-۹-۲-۳ سیستم تزریق برن اضافی
۳۲	۱-۹-۲-۴ سیستم خنک کن اجزا
۳۲	۱-۹-۲-۵ سیستم آب بسته ایمن
۳۲	۱-۹-۲-۶ سیستم آب سرویس
۳۳	۱-۹-۲-۷ سیستم پاشش ساختمان راکتور
۳۴	۱-۹-۲-۸ سیستم ایزولاسیون ساختمان راکتور
۳۴	۱-۹-۲-۹ سیستم نمایشگر غلظت هیدروژن و برداشت هیدروژن در شرایط اضطراری
۳۴	۱-۹-۲-۱۰ سیستم حفاظت از مدار اول و مدار دوم در برابر فشار بالا
۳۵	۲. آنالیز حوادث در نیروگاه‌های هسته‌ای

۱-۲	معرفی.....
۳۶	
۲-۲	فعالیت‌های ایمنی پایه .....
۳۸	
۳-۲	طبقه‌بندی حوادث آغاز کننده .....
۳۹	
۴-۲	معیارهای پذیرش .....
۴۱	
۵-۲	روش‌های آنالیز حادثه .....
۴۲	
۱-۵-۲	۱- روشنگاری اطلاعات نیروگاه .....
۴۳	
۶-۲	۶- آماده کردن داده‌های ورودی .....
۴۰	
۱-۶-۲	۱- جمع‌آوری اطلاعات نیروگاه .....
۴۵	
۲-۶-۲	۲- کتابچه‌ی مهندسی و فایل ورودی .....
۴۶	
۳-۶-۲	۳- بازبینی داده‌های ورودی .....
۴۷	
۴-۶-۲	۴- ارزیابی داده‌های ورودی .....
۴۸	
۷-۲	۷- ارائه و ارزیابی نتایج .....
۴۹	
۱-۷-۲	۱- ساختار نتایج آنالیز حادثه .....
۴۹	
۲-۷-۲	۲- بررسی نتایج آنالیز حادثه .....
۵۰	
۸-۲	۸- فرآیند آنالیز یک حادثه .....
۵۱	
۳.	۳. معرفی کد .....
۵۳	
۱-۳	۱- ساختار سطح بالا .....
۵۵	
۲-۳	۲- پردازش ورودی .....
۵۶	
۳-۳	۳- بررسی حالت گذرا .....
۵۷	
۴-۳	۴- تشرییح آنالیز ترموهیدرولیکی .....
۵۹	
۱-۴-۳	۱- جمع‌آوری و سازماندهی اطلاعات .....
۶۰	
۲-۴-۳	۲- تعریف مرز مدل .....
۶۲	
۳-۴-۳	۳- گره‌بندی مدل .....
۶۳	
۴-۴-۳	۴- به دست آوردن شرایط اولیه .....
۶۳	
۵-۴-۳	۵- اجرا و تحلیل مساله .....
۶۴	
۴.	۴. مدل‌سازی نیروگاه VVER-1000 در شرایط پایدار با استفاده از کد RELAP5 .....
۶۶	
۱-۴	۱- راکتور .....
۶۸	
۱-۱-۴	۱-۱- مدل‌سازی قلب راکتور .....
۷۴	
۲-۴	۲- فشارنده .....
۷۸	
۳-۴	۳- مولد بخار .....
۸۱	
۴-۴	۴- پمپ‌های اصلی .....
۸۴	

۸۰	۴-۵ خطوط اصلی لوله.....
۸۶	۴-۶ پارامترهای نوترونیک.....
۸۷	۴-۷ بررسی نتایج حالت پایدار.....
۹۴	۵. مدل‌سازی حادثه‌ی شکست کوچک.....
۹۵	۵-۱ تقسیم‌بندی کلی حادثه‌ی اتلاف سیال .....
۹۰	۵-۱-۱ شکست بزرگ.....
۹۶	۵-۱-۲ شکست بسیار کوچک.....
۹۶	۵-۱-۳ شکست کوچک .....
۹۷	۵-۱-۴ شکست میانی .....
۹۸	۵-۲ توصیف حادثه و علت آن.....
۹۹	۵-۳ مدل‌سازی شکست.....
۱۰۰	۵-۴ توصیف حادثه و عملکرد سیستم‌های حفاظتی.....
۱۰۳	۵-۵ شرایط اولیه، مرزی و پارامترهای ورودی .....
۱۰۳	۵-۱-۵ شرایط اولیه.....
۱۰۳	۵-۲-۵ شرایط مرزی.....
۱۰۴	۵-۳-۵ دینامیک نقطه‌ای راکتور.....
۱۰۵	۵-۶ فرض‌های بدینانه.....
۱۰۵	۵-۷ معیارهای ارزیابی ایمنی .....
۱۰۶	۵-۸-۵ نتایج آنالیز.....
۱۰۷	۵-۹-۵ بررسی نتایج.....
۱۲۹	۶. نتیجه‌گیری و پیشنهاد.....
۱۳۳	مراجع .....

چکیده

نام و نام خانوادگی: معصومه دلاور

عنوان پایان نامه: مدل سازی حادثه‌ی شکست کوچک (SB-LOCA) در یک نیروگاه VVER-1000 با استفاده از کد RELAP5

اساتید راهنمای: دکتر احمد رضا ذوالفقاری، دکتر جلیل جعفری

دانشگاه: شهید بهشتی

رشته: مهندسی هسته‌ای

درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد

کلیدواژه: VVER-1000، حالت پایدار، حالت گذرا، شکست کوچک ، کد5 RELAP5

در تحقیق حاضر پس از شناخت کافی از سیستم‌های مدار اولیه و ثانویه‌ی یک نیروگاه -VVER-1000، داده‌های هندسی و سایر مقادیر لازم برای شبیه‌سازی نیروگاه از اطلاعات موجود در مراجع جمع‌آوری شد. سپس بر اساس معیارهای کد RELAP5 که یک کد استاندارد جهت محاسبه پارامترهای ترموهیدرولیک راکتورهای آب‌سبک در حالت پایدار و گذرا می‌باشد، اجزاء هیدرودینامیکی و ساختارهای حرارتی مناسب برای شبیه‌سازی اجزاء مدار اولیه و ثانویه‌ی نیروگاه انتخاب شده و گره‌بندی نهایی انجام شد. بر این اساس رفتار نیروگاه در شرایط پایدار شبیه سازی شده و در انتهای مقادیر محاسبه شده توسط کد با اطلاعات تجربی موجود از نیروگاه Kozloduy و نیروگاه بوشهر که دو نمونه VVER-1000 می‌باشند مقایسه شده است. هم‌چنین حادثه‌ی شکست کوچک و سیستم‌هایی که در خلال این حادثه وارد عمل می‌شوند، بر اساس سناریوی موجود در گزارش نهایی آنالیز ایمنی^۱ نیروگاه بوشهر شبیه‌سازی شده و نتایج حاصل بر اساس معیارهای ارزیابی ایمنی و نمودارهای موجود در گزارش نهایی آنالیز ایمنی نیروگاه بوشهر مورد تحلیل قرار گرفته است. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که در خلال حادثه پارامترهای سیستم از مقادیر تعیین شده توسط معیارهای ارزیابی تجاوز نمی‌کنند، هم‌چنین تطابق نسبتاً خوبی بین نتایج به دست آمده توسط کد RELAP5 و تحلیل انجام شده در گزارش نهایی آنالیز ایمنی نیروگاه بوشهر مشاهده می‌شود.

¹ Final Safety Analysis Report (FSAR)

مقدمه

نیروگاه‌های هسته‌ای به علت دارا بودن خطرهای بالقوه‌ی زیست محیطی و انسانی، نیازمند سیستم‌های ایمنی کارا و قابل اطمینان برای عملکرد ایمن و مطمئن هستند. به همین دلیل ضوابط سخت‌گیرانه‌ای برای اخذ پروانه‌ی ساخت و بهره‌برداری این تاسیسات طرح‌ریزی شده‌اند و نظام ایمنی هسته‌ای بر آن‌ها نظارت می‌کند. این ضوابط الزام می‌کند که در طراحی نیروگاه‌های هسته‌ای، وقوع مجموعه‌ای مشخص از حالت‌های گذرا و حادثه در نظر گرفته شود و سیستم برای عملکرد ایمن در این شرایط سازگاری یابد. هم‌چنین در فرآیند راه‌اندازی^۱ نیروگاه تست‌هایی صورت می‌گیرد تا از عملکرد ایمن نیروگاه تحت این شرایط گذرا و حادثه اطمینان حاصل شود. انجام این تست‌ها اگرچه بسیار مهم و در ارزیابی رفتار سیستم مفید و حیاتی است، اما با مشکلات بسیاری همراه است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به صرف زمان، هزینه، بروز خسارت و وقوع حوادث پیش‌بینی نشده در حین تست اشاره کرد.

هم‌چنین مجموعه‌ای از حوادث فراتر از طراحی وجود دارد که سیستم‌های ایمنی بایستی در مواجهه با آن‌ها قادر باشند یکپارچگی کل سیستم را حفظ کنند و میزان خسارت و احتمال خطر را به حداقل برسانند. حصول اطمینان از قابلیت سیستم در این شرایط با پیاده‌سازی شرایط واقعی حادثه امکان‌پذیر نیست و از طرق دیگری این حالت‌ها ارزیابی می‌شود. شبیه‌سازی معمول‌ترین راهی است که برای ارزیابی سیستم واقعی در مواجهه با این شرایط به کار می‌آید. برای شبیه‌سازی می‌توان از ابزار تست^۲ استفاده کرد که در ابعاد بسیار کوچکتر از نیروگاه ساخته می‌شوند و با استفاده از روش‌های آنالیز ابعادی نتایج آزمایشات در این ابزار را به نیروگاه واقعی تعمیم می‌دهند. البته ساخت این ابزار هم معمولاً پرخراج است و تطابق نتایج تست با رفتار سیستم‌های واقعی معمولاً دشوار است، ولی امکان انجام انواع آزمایشات به شکل ایمن استفاده از آن‌ها را رایج کرده است.

روش دیگر شبیه‌سازی تاسیسات هسته‌ای، بهره‌گیری از نرم‌افزارها و کدهای کامپیوتری است که برای مدل کردن این حالت‌ها و وقایع طراحی شده و توسعه یافته‌اند. استفاده از این کدها در شبیه‌سازی مشکلات ائتلاف وقت، هزینه، نیروی انسانی و نیز احتمال بروز خطر و خسارت حین تست را از بین می‌برد و امکان مدل‌سازی بازه‌ی گسترده‌ای از حالت‌های گذرا و حوادث را

¹ Commissioning
² Test Facility

فراهم می‌آورد. مهم‌ترین چالش در استفاده از برنامه‌های کامپیوتری اعتماد به نتایج خروجی آن‌ها در تطابق با رفتار سیستم واقعی می‌باشد. به همین دلیل کاربران این برنامه‌ها ابتدا به ارزیابی نتایج می‌پردازند تا از صحت پیش‌بینی‌های ارائه شده اطمینان حاصل کنند. مجموعه‌ی ارزیابی‌های صورت گرفته برروی یک کد، قابلیت این کد را در کاربردهای بعدی تعیین می‌کند.

کد RELAP5 یکی از پرکاربردترین کدهای تحلیل گرمایی-هیدرولیکی راکتورهای آب‌سیک می‌باشد. ارزیابی‌های بسیاری که در کاربرد این کد صورت گرفته است نشان می‌دهد که این کد قابلیت پیش‌بینی رفتار سیستم‌های هسته‌ای و غیر هسته‌ای را با دقت بالایی دارد. اما این تجربیات ثابت کرده است که نتایج حاصل از آنالیز با این کد شدیداً به کاربر و نحوه‌ی مدل کردن سیستم وابسته است و هیچ‌گاه نتایج کاملاً یکسانی از دو مدل مختلف از یک مساله به دست نمی‌آید. طراحان و کاربران این کد تلاش می‌کنند با ارائه مجموعه‌ی از راهنمایی‌ها و پیشنهادها میزان وابستگی نتایج آنالیز به مدل ورودی را کاهش دهند، ولی گستردگی شرایط و فرضیات ورودی این خصیصه را در این کد ذاتی می‌کند. [۱]

در این پژوهه یک نیروگاه VVER-1000 به وسیله‌ی کد RELAP5/MOD3.2 مدل شده و صحت مدل ارائه شده در حالت‌های پایدار و گذرا ارزیابی شده است.

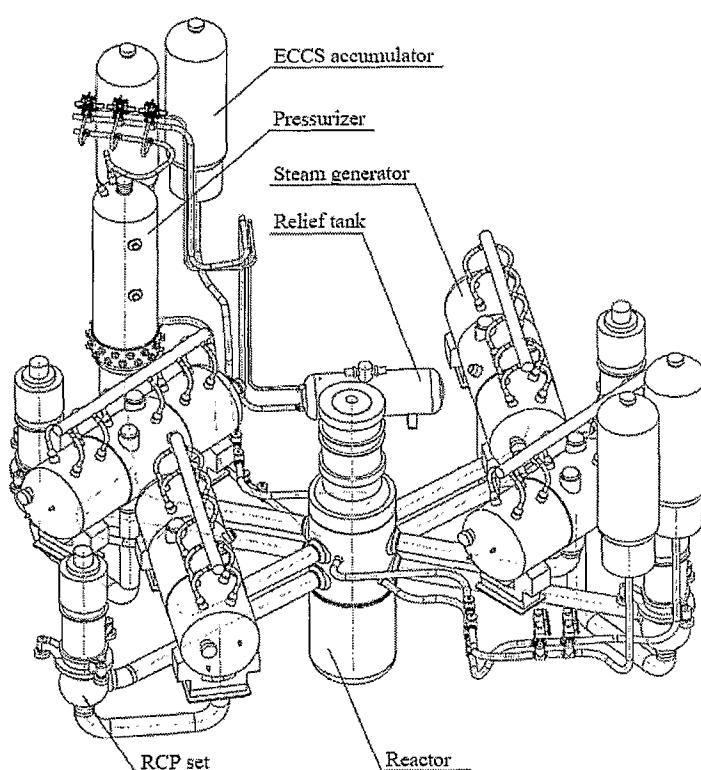
در فصل اول این پایان‌نامه به معرفی نیروگاه‌های VVER-1000 و تشریح عملکرد سیستم‌های مختلف آن پرداخته شده است. در فصل دوم در خصوص دسته‌بندی حوادث و روش‌های آنالیز حادثه توضیح داده شده است. در فصل سوم به معرفی کد RELAP5/MOD3.2 پرداخته شده و ساختار کد، نحوه‌ی انجام آنالیز توسط کد، قابلیت‌های کد و تحلیل نتایج خروجی مورد بحث قرار گرفته است. در فصل چهارم به تشریح مدل‌سازی نیروگاه در حالت پایدار پرداخته شده و نتایج آنالیز انجام شده توسط کد با مقادیر تجربی مقایسه شده است و نهایتاً در فصل پنجم حادثه‌ی شکست کوچک مدل‌سازی شده و مورد تحلیل قرار گرفته است.

۱. معرفی سیستم‌ها و عملکرد نیروگاه‌های VVER-1000

۱-۱ کلیاتی راجع به نیروگاه

VVER نوعی راکتور هسته‌ای با محفظه‌ی تحت فشار است که آب در آن به عنوان خنک‌کننده و کندکننده به کار می‌رود. عدد ۱۰۰۰ که در انتهای نوع راکتور می‌آید، نماینده‌ی توان الکتریکی واحد نیروگاهی بر حسب مگاوات است.

شکل ۱-۱ شماتیکی از مدار اول این نیروگاه را نشان می‌دهد.

شکل ۱-۱: شماتیکی از مدار اول نیروگاه [۲] VVER-1000

حرارت تولید شده در اثر شکافت هسته‌های سوخت در قلب راکتور، توسط سیال خنک‌کن خارج می‌شود. پس از خروج از قلب، سیال از طریق پایه‌ی داغ^۱ به مولد بخار^۲ منتقل می‌شود. مولد بخار یک مبدل حرارتی است که در آن حرارت از مدار اولیه به آب تغذیه‌ی مدار ثانویه

^۱ Hot leg

^۲ Steam generator

منتقل می شود تا تولید بخار کند. پس از مولد بخار، سیال از طریق پایه‌ی سرد^۱ به محفظه‌ی راکتور بر می گردد.

چهار حلقه^۲ در مدار اولیه‌ی نیروگاه با راکتور نوع VVER-1000 وجود دارد. سیال خنک کن از طریق چهار پمپ که هر پمپ در یکی از حلقه‌ها نصب شده پمپ می شود.

در مدار ثانویه، بخش اعظم بخار تولید شده به توربین منتقل می شود و بخش اندکی از آن برای گرمایش آب تغذیه به کار می رود. پس از توربین، بخار به چگالنده^۳ منتقل شده و متراکم می شود. در خروج از چگالنده، آب از طریق گرم کن‌های فشار پایین به هوازد^۴ منتقل می شود تا گازهای غیرقابل تراکم موجود در آن خارج شوند. در خروج از هوازد، آب تغذیه از طریق گرم کن‌های فشار بالا به مولد بخار منتقل می شود.

۲-۱ سیستم‌های نیروگاه

سیستم‌های اصلی نیروگاه VVER-1000 از قرار زیر است [۳] :

- راکتور
- مدار اولیه شامل خطوط اصلی لوله، پمپ‌های اصلی، مولدهای بخار، فشارنده^۵ و سیستم جبران کننده‌ی فشار مدار اولیه
- سیستم کنترل حجم و شیمی مدار اول^۶
- مدار ثانویه
- سیستم حفاظت و کنترل
- سیستم‌های ایمنی

هم‌چنین تعداد زیادی سیستم کمکی در نیروگاه موجود است که در خلال تشریح عملکرد سیستم‌های اصلی از آن‌ها نام برده خواهد شد.

¹ Cold leg

² Loop

³ Condenser

⁴ Deaerator

⁵ Pressurizer

⁶ Chemical and volume control system (CVCS)

۱-۲-۱ راکتور

راکتور نوع VVER-1000 یک راکتور آب سبک است که آب تصفیه شده همراه با اسید بوریک به عنوان خنک کننده و کند کننده در آن به کار می رود. سیال خنک کن از طریق نازل های ورودی وارد راکتور می شود، از فاصله‌ی حلقوی بین محفظه‌ی راکتور و محفظه‌ی پوششی قلب^۱، می گذرد، وارد محفظه‌ی پایینی^۲ راکتور می شود و از طریق صفحه‌ی سوراخ دار^۳ تحتانی وارد مجتمع های سوخت^۴ نصب شده در قلب راکتور می شود، تحت تاثیر انرژی آزاد شده از شکافت هسته‌ای گرم شده، وارد محفظه‌ی بالایی^۵ راکتور می شود و نهایتاً از طریق نازل های خروجی از محفظه‌ی راکتور خارج می شود و به پایه‌ی داغ می ریزد.

شکل ۱-۲-۱ طرح یک راکتور از نوع VVER-1000 را نشان می دهد.

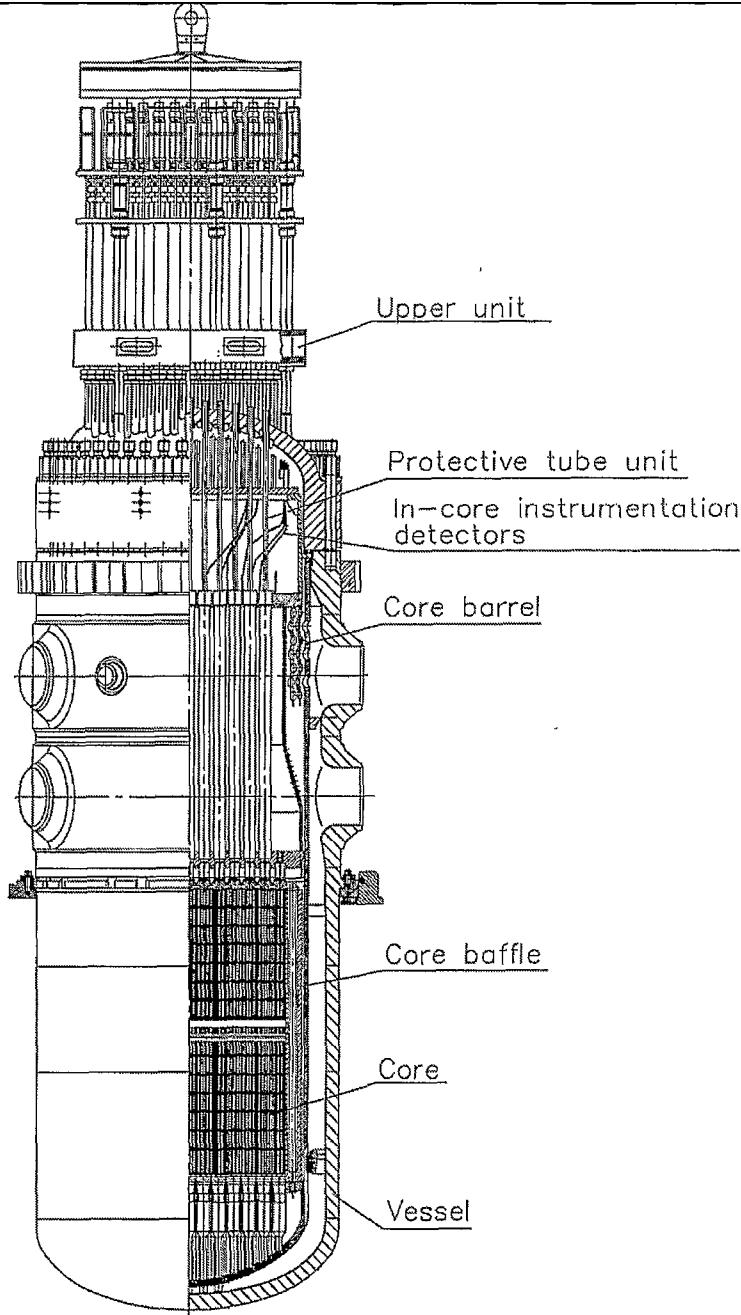
^۱ Barrel

^۲ Lower plenum

^۳ Perforated plate

^۴ Fuel assembly

^۵ Upper plenum

شکل ۱-۲: نمای کلی از یک راکتور نوع VVER-1000 [۴]

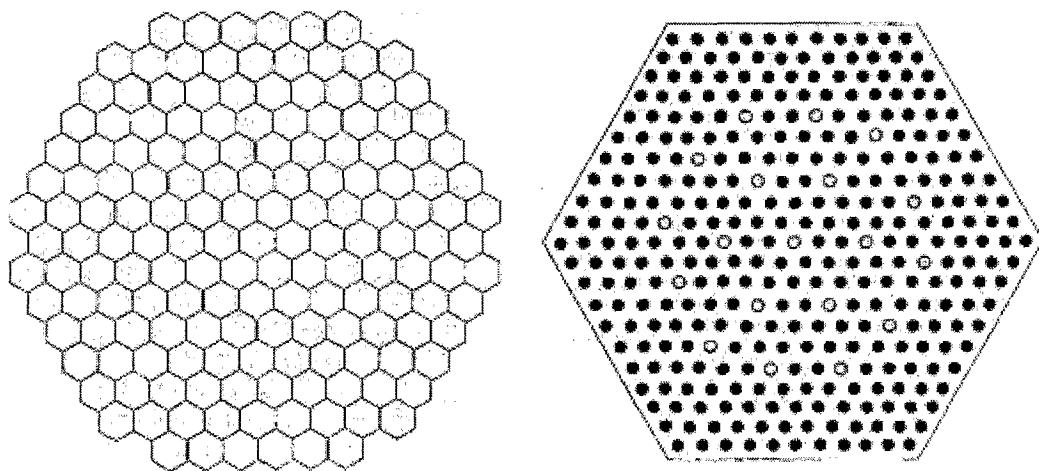
راکتور شامل اجزاء زیر است:

- قلب
- محفظه‌ی راکتور
- میله‌های کنترل و ادوات الکترومغناطیسی نگهدارنده‌ی آنها
- ابزار اندازه‌گیری شار نوترون و دمای سیال

قلب راکتور VVER-1000 از ۱۶۳ مجتمع سوخت به شکل شش ضلعی تشکیل شده که این مجتمع‌ها نیز در یک آرایش شش ضلعی قرار گرفته‌اند. تعداد مجتمع‌های سوخت در داخل قلب به اندازه‌ی آنها و توان اسمی راکتور بستگی دارد. بیشترین اندازه‌ی مجتمع سوخت توسط الزامات ایمنی هسته‌ای تعیین می‌شود، به نحوی که احتمال ایجاد یک جرم بحرانی از بین برود و کمترین اندازه‌ی مجتمع سوخت به راندمان اقتصادی محدود می‌شود.

در قلب راکتور ۶۱ مجتمع سوخت حاوی میله‌های کنترل وجود دارند. میله‌های کنترل به ۱۰ گروه تقسیم می‌شوند. در گروه ۵ تنها نیمی از ارتفاع میله‌ی کنترل، جذب‌کننده‌ی نوترون است^۱ و این گروه برای میرا کردن نوسانات زینان به کار می‌رود. در سایر گروه‌ها، تمام طول میله حاوی جذب‌کننده‌ی قوی نوترون است.

جزئیات بیشتر در خصوص میله‌های کنترل در بخش ۳-۱ آمده است. طرحی از مقطع قلب و مجتمع سوخت در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

شکل ۳-۱: مقطع قلب (سمت چپ) و مجتمع سوخت (سمت راست) در راکتور VVER-1000 [۳]

مجتمع سوخت، شبکه‌ی منظمی از میله‌های سوخت است. در مکان‌های ویژه‌ای میله‌های سوخت با لوله‌های هادی جایگزین شده‌اند (۱۸ لوله). این لوله‌ها شامل آب، میله‌های کنترل

^۱Part-length control rods

و یا میله‌های جذب کننده^۱ است. در ۹۱ مجتمع سوخت، لوله‌ی مرکزی حاوی ابزار اندازه‌گیری است.^[۳]

۲-۲- پمپ‌های گردشی اصلی^۲

پمپ‌های گردشی اصلی، چهار پمپ گریز از مرکز عمودی‌اند که هر پمپ با یک موتور الکتریکی عمودی که توسط هوا خنک می‌شود حرکت می‌کند. کار این پمپ‌ها به گردش درآوردن سیال، داخل راکتور است. در صورت از دست رفتن قدرت موتور در شرایط حادثه، این پمپ‌ها تا مدت کوتاهی بعد از خاموشی و براساس منحنی خاموشی^۳ پمپ، عمل خنک‌کاری قلب را انجام می‌دهند. پس از توقف کامل پمپ، گردش طبیعی سیال قلب را خنک می‌کند.

ساختمان این پمپ‌ها در شکل ۴-۱ نشان داده شده است.

برای عملکرد نرمال پمپ سیستم‌های جانبی زیر مورد نیاز است [۵]:

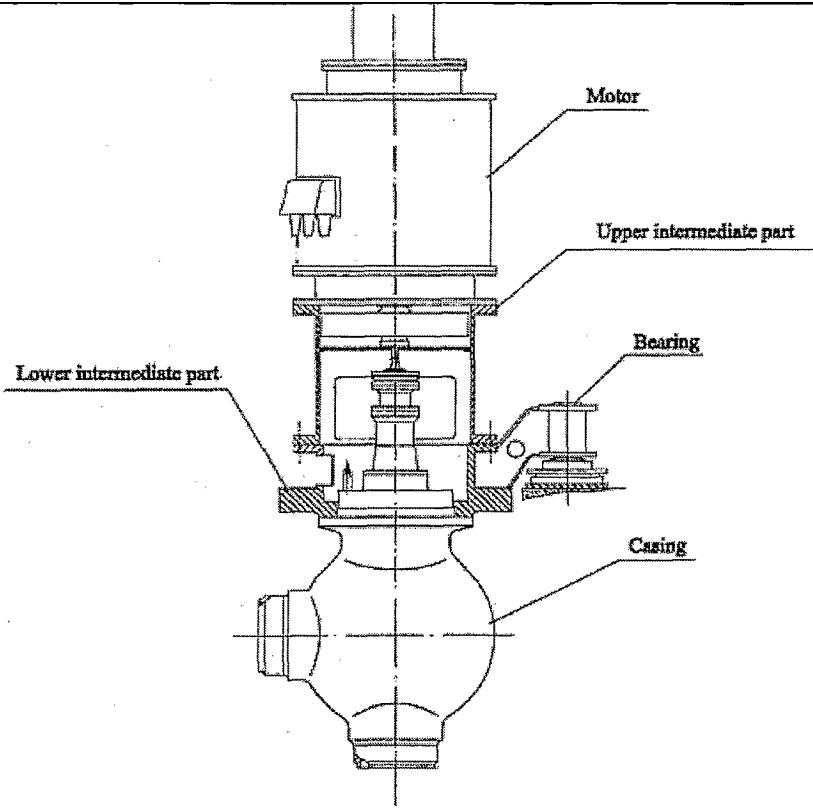
- سیستم روانکاری
- سیستم آب خنک کن برای خنک‌کاری آب بند پمپ^۴
- سیستم آب سرویس

¹ Burnable absorber

² Main circulation pump

³ Coast-down

⁴ Pump Seal

شکل ۴-۱: ساختمان پمپ اصلی نیروگاه [۶]

۱-۲-۳ سیستم جبران کننده فشار^۱ مدار اول

این سیستم از اجزاء زیر تشکیل شده است:

- فشارنده
- تانک تخلیه^۲
- خطوط لوله تخلیه بخار با شیرهای ایمنی^۳ و شیرهای تخلیه^۴
- خطوط لوله و شیرها جهت تخلیه مخلوط گاز و بخار از فشارنده
- خطوط پاشش آب
- گرم کن های الکتریکی

شماتیکی از سیستم در شکل ۱-۵ نشان داده شده است.

این سیستم نقش های زیر را ایفا می کند:

- کنترل فشار مدار اول در شرایط پایدار و گذرا (توسط سیستم پاشش و گرمایش)

¹ Pressure compensation system

² Relief tank

³ Safety valve

⁴ Relief valve